

משימת הערכה במשנה

שם התלמיד/ה: _____

כיתה ה'

מסכת ראש-השנה פרק א' משנה ט', פרק ב' משנה א'

מצוות קידוש החודש הנה משמעותית מאוד עבור העם היהודי, כיוון שבאמצעותה קבע העם היהודי את מועדיו. בתחילה קדשו חכמים את החודש ע"פ עדות ולאחר החורבן תיקן הלל את לוח השנה שמוכר לנו עד ימינו אנו.

במשימה זו נעסוק בענייני העדים ונאמנותם.

יסודות התושב"ע

1. מדוע נכתבה התורה שבעל-פה?

_____ (א) סיבה א'-

_____ (ב) סיבה ב'-

2. (א) מהם שישה סדרי משנה? (ניתן לכתוב לא לפי הסדר)

_____ (ב) באיזה סדר נמצאת מסכת ראש-השנה?

_____ (ג) מדוע מסכת ראש-השנה נמצאת בסדר זה?

3. לפניכם משנה ממסכת ראש-השנה פרק א משנה ט

קראו אותה וענו על השאלות:

מִי שְׂרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ וְאִינוּ יָכוֹל לְהֵלֵךְ, מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמֹר, אֶפְלוּ בְּמָטָה. וְאִם צוּדָה לָהֶם, לוקחין בידם מקלות. וְאִם הִיְתָה דֶרֶךְ רְחוּקָה, לוקחין בידם מזונות, שֶׁעַל מֵהֵלֵךְ לִילָה וְיוֹם מְחַלְלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם" (ויקרא כג, ד)

א) במשנה מופיע ציטוט מפסוק. מתחו קו תחת הפסוק.

ב) היכן בתורה כתוב הפסוק? [חומש, פרק, פסוק] _____

ג) מאיזו מילה בפסוק לומדים שאפשר לחלל את השבת כדי להעיד

את עדות החודש? _____

ד) הסבירו בלשונכם את הלימוד מהפסוק? _____

מושגים

4. בשאלה זו יש להיעזר בציטוט המשנה המובא בשאלה הקודמת.

א) למילה "חודש" כמה פירושים. (הקיפו את הפירוש המתאים)

לוח השנה

השמש

מולד הירח

אדם הנקרא: "חודש".

ב) מהו איסור "הוצאה מרשות לרשות"? (הקיפו את הפירוש המתאים)

העברת חפצים בתוך הבית ממקום למקום

הוצאת חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים ולהפך

העברת חפצים בתוך רשות הרבים מרחוב לרחוב

הוצאת חפצים ברשות הבעלים

לשון חכמים:

5. בטבלה שלפניכם כתובות מילים בלשון המשנה.

ליד כל מילה מהמשנה כתבו את המילה המתאימה לה בלשון ימינו.

היעזרו במילים שבמסגרת מתחת לטבלה.

המילים במשנה	המילה בלשון ימינו
1. שְׁעַל מְהַלֵּךְ לַיְלָה יוֹם	
2. בְּרֵאשֹׁנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֲדוּת הַחֹדֶשׁ	
3. אִם אֵינָן מְכִירִין אוֹתוֹ	
4. מְשַׁקְּלָלוּ- הַמִּינִין	

כבוד וייקר	מרחק	בהתחלה	הליכה
הקדים אותה	הכיר ברבים	כורה ברבים	פגעו

מבנה

6. לפניכם משנה ממסכת ראש-השנה פרק א משנה ט

זהו את מרכיבי המשנה על-פי כאמד"ט

מי שראָה אֶת הַחֹדֶשׁ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהֵלֵךְ, מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמוֹר, אֶפְלוּ בַמָּטָה. וְאִם צוּדָה לָהֶם, לֹקְחִין בְּיָדָם מְקֻלוֹת. וְאִם הָיְתָה דֶרֶךְ רְחוּקָה, לֹקְחִין בְּיָדָם מְזוֹנוֹת, שְׁעַל מְהַלֵּךְ לַיְלָה יוֹם מְחַלְלִין אֶת הַשֶּׁבֶת וְיוֹצְאִין לְעֲדוּת הַחֹדֶשׁ, שְׁנֵאָמַר: "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם" (ויקרא כג, ד),

א) הקיפו בעיגול את המקרים המובאים במשנה כל מקרה בנפרד.

ב) כמה מקרים מובאים במשנה? _____

ג) מתחו קו מתחת לדינים.

ד) האם יש "אומר" במשנה? _____

ה) העתיקו את הטעם המובא במשנה. _____

הבנה פרשנות והיסק

7. במשנה (המובאת בשאלה הקודמת) מוזכרים מקרים בהם אנשים ראו את הלכנה ורוצים להעיד.

מהי הבעיה המשותפת לכל המקרים? הקיפו את התשובה הנכונה

- כולם רוצים לבוא להעיד אבל אין להם אוכל לדרך
- לכולם יש עיכובים ומניעות בדרך להעיד
- כולם צריכים לחלל את השבת כדי להעיד
- כולם מתקשים ללכת ברגל לירושלים

8. במשנה (המובאת בשאלה 6) ישנם מספר מקרים.

א. בחרו מקרה אחד והסבירו אותו. _____

ב. כתבו מדוע היינו חושבים לאסור זאת בשבת? _____

9. לפניכם משנה ממסכת ראש-השנה פרק ב משנה א

קראו אותה וענו על השאלות:

אם אינן מפירין אותן, משלחין אחר עמו להעידו. בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם. משקלקלו המינין, התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המפירים

(א) אני מעוניין להעיד עדות החודש אך בבית-הדין לא מכירים אותי.

מה עליי לעשות על-מנת שתתקבל עדותי ללא ספקות?

(ב) מאיזו סיבה הפסיקו בית-הדין לקבל עדות מכל מי שהגיע להעיד

על מולד הלכנה? _____

ערכים ומשמעות

10. לפניכם מובאה ממשנה במסכת ראש-השנה פרק א משנה ט

מִי שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ וְאִינוּ יְכוּלִים לְהַלְךְ, מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמוֹר, אֶפְלוּ בַמָּטָה. וְאִם צוּדָה לָהֶם,
לוֹקְחִין בְּיָדָם מִקְלוֹת. וְאִם הֵיטֵה דְרָךְ רְחוּקָה, לוֹקְחִין בְּיָדָם מְזוֹנוֹת...

המורה לימד משנה זו בכיתה ואמר שכל האנשים הללו "מסרו את נפשם" על-מנת ללכת ולהעיד את עדות החודש.

א) הסבירו את המילים "מסירות נפש" _____

ב) " וְאִם צוּדָה לָהֶם, לוֹקְחִין בְּיָדָם מִקְלוֹת.".

הסבירו מדוע במעשה זה קיימו "מסירות נפש"?

ג) איזה מסר אנו למדים לחיינו ממסירות נפשם של אותם אנשים?
